

Datganiad Llesiant 2023-2028

Fersiwn 3: 2025/2026

Cynnwys

Rhagair gan Arweinydd a Phrif Weithredwr y Cyngor	2
Ein Gweledigaeth a Rennir	3
Deddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015	4
Beth yw'r Datganiad Llesiant?	4
Cynnwys pobl leol yn y broses ddatblygu	5
Ymgynghoriad ar Amcanion Lles Drafft arfaethedig.....	5
Ein hamcanion lles	6
Merthyr Tudful Uchelgeisiol, sy'n canolbwyntio ar Ddysgu	7
Merthyr Tudful Iachach.....	9
Merthyr Tudful Diogel a Ffyniannus	11
Merthyr Tudful Glân a Gwyrdd.....	13
Sut mae amcanion lles Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn cyfrannu at y nodau lles cenedlaethol?	15
Beth yw ein hegwyddorion cyflawni?	16
Cyflawni ein hamcanion lles	17
Monitro perfformiad; Adrodd ac Atebolrwydd	18
Cysylltu â ni.....	19

Rhagair gan Arweinydd a Phrif Weithredwr y Cyngor

Y Cynghorydd Brent Carter
Arweinydd y Cyngor

Ellis Cooper
Prif Swyddog Gweithredol

Rhan hanfodol o Gynllun Lles Corfforaethol pum mlynedd y Cyngor Bwrdeistref Sirol yw ein 'Datganiad Llesiant', lle rydym yn esbonio sut y byddwn yn ymdrechu i wella lles economaidd, cymdeithasol, diwylliannol ac amgylcheddol ein trigolion.

Rydym wedi gweld sawl her dros y 5 mlynedd diwethaf, e.e. pandemig byd-eang, tywydd eithafol ac ariannol. Mae'r rhain wedi ein harwain i ganolbwyntio ar anelu at ddarparu gwasanaethau yn fwy effeithiol ac economaidd gan ddefnyddio gwybodaeth gan ystod o bartneriaid a'n cymuned.

Mae'r amcanion lles wedi'u datblygu dros flwyddyn o ystyried materion lleol a Chymreig yn ofalus, gydag adborth gan [Asesiad Anghenion Poblogaeth Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol](#) Cwm Taf Morgannwg ac [Asesiad o Les Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Cwm Taf Morgannwg](#).

Gwnaethom hefyd yn siŵr o gael barn pobl leol trwy ymgynghoriad ar yr amcanion arfaethedig, ac felly eu dyfeisio ar y cyd â thrigolion, aelodau etholedig, staff y Cyngor a chynrychiolwyr ein Undebau Llafur.

Rhaid i bob Cyngor yng Nghymru gydymffurfio â llawer o gyfreithiau sy'n ein tywys, gan gynnwys Deddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) Llywodraeth Cymru 2015, sy'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol osod amcanion llesiant. Mae'r Datganiad Lles hwn yn nodi amcanion y Cyngor ar gyfer y cylch pum mlynedd (2023 - 2028):

- Merthyr Tudful uchelgeisiol sy'n canolbwyntio ar ddysgu
- Merthyr Tudful lachach
- Merthyr Tudful Diogel a Ffyniannus
- Merthyr Tudful Glân a Gwyrdd

Bydd y Cyngor Bwrdeistref Sirol yn parhau i gefnogi pobl pan fydd ei angen arnynt fwyaf, gan eu helpu i ennill y sgiliau a'r wybodaeth sy'n hanfodol i fyw bywydau bodlon. Dros oes y Cynllun Lles Corfforaethol, byddwn yn adolygu ein cynnydd i sicrhau ein bod yn parhau i ddiwallu anghenion cymunedol a nodwyd – a hefyd yn sicrhau ein bod yn eich hysbysu fel y gwnawn.

Ein Gweledigaeth a Rennir

"Gweithredu heddiw er gwell yfory"

Y Gymru rydyn ni ei eisiau

Cymru Ffyniannus

Cymru Wydn

Cymru Iachach

Cymru Fwy Cyfartal

Cymru o Gymunedau Cydlynol

Cymru o Ddiwylliant Ffyniannus a'r Gymraeg

Cymru sy'n Gyfrifol yn Fyd-eang

Cryfhau safle Merthyr Tudful fel canolfan ranbarthol Blaenau'r Cymoedd; a bod yn lle i fod yn falch ohono:

Y weledigaeth a rennir ar gyfer Merthyr Tudful:

Mae pobl yn dysgu ac yn datblygu sgiliau i gyflawni eu huchelgaais;
Mae pobl yn byw, yn gweithio, ac yn cael bywydau iach a bodlon; a
Mae pobl yn ymweld, yn mwynhau ac yn dychwelyd

Sut y byddwn yn gweithio gyda'n gilydd i gyflawni newid a chyflawni ein nodau:

Amcanion Iles Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful	Amcanion Iles BGC Cwm Taf Morgannwg
Merthyr Tudful uchelgeisiol sy'n canolbwyntio ar ddysgu Byddwn yn cryfhau sut rydym yn galluogi pobl i dyfu a chyrraedd eu potensial.	Cymunedau Lleol Iach Cwm Taf Morgannwg lle mae ein cymunedau'n gynhwysol ac yn teimlo'n gydlynol a phobl yn teimlo'n ddiogel, yn cael eu cefnogi a'u gwerthfawrogi.
Merthyr Tudful Iachach Byddwn yn grymuso pobl i fyw bywydau annibynnol ac urddasol.	Cymdogaethau Lleol Cynaliadwy a Gwydn Cwm Taf Morgannwg lle rydym yn deall ac yn ymateb i'r risg o newid yn yr hinsawdd i'n cymunedau. I wneud hyn mae'n rhaid i ni werthfawrogi, rheoli a mwynhau ein mannau gwyrdd a glas yn gyfrifol.
Merthyr Tudful Diogel a Ffyniannus Byddwn yn cefnogi sut mae ein heconomi yn adfer ac yn tyfu.	
Merthyr Tudful Glân a Gwyrdd Byddwn yn cefnogi creu amgylchedd glân a gwyrdd nawr ac yn y dyfodol.	

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn canolbwyntio ar wella lles economaidd, cymdeithasol, diwylliannol ac amgylcheddol Cymru.

Cymru oedd y wlad gyntaf i roi'r angen i ystyried lles yn gyfraith. Mae'r Ddeddf yn rhoi **7 nod lles cenedlaethol** ar waith i sicrhau **bod pob corff cyhoeddus** yn gweithio tuag at gyflawni gweledigaeth a rennir ar gyfer Cymru. Mae gan bob un o'r nodau ddisgrifiad i adeiladu dealltwriaeth gyffredin – cliciwch [yma](#) i ddarllen trosolwg o'r nodau hyn.

Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd gyfreithiol ar gyrff cyhoeddus i fabwysiadu'r **egwyddor datblygu cynaliadwy** wrth osod amcanion lles ac wrth gymryd camau i gyflawni'r amcanion hynny. Gelwir yr egwyddor datblygu cynaliadwy yn gyffredin fel y 5 ffordd o weithio; A gallwch ddarganfod mwy am hyn trwy glicio [yma](#).

Beth yw'r Datganiad Llesiant?

Mae'r Datganiad o Les yn nodi cwmpas pob amcan llesiant. Yn y ddogfen hon rydym yn amlinellu pam, ar ôl nodi ac ystyried anghenion lleol, rydym wedi dewis yr amcanion lles hyn. Mae hefyd yn cyfathrebu'n glir y cysylltiadau rhwng pob un o'r rhain, gan atgyfnerthu ymrwymiad y Cyngor i weithio mewn ffordd integredig i wneud y mwyaf o'i gyfraniadau tuag at gyflawni'r rhain.

Yn y tymor hwy, mae ein hamcanion lles yn ceisio sicrhau ein bod yn gweithio i wneud gwelliannau ar draws pob un o'r pedair piler lles (cymdeithasol; diwylliannol; amgylcheddol ac economaidd) i'r bobl sy'n byw ac yn gweithio ym Merthyr Tudful nawr ac yn y dyfodol.

Cynnwys pobl leol yn y broses ddatblygu

Wrth nodi'r amcanion llesiant, fe wnaethom ymgysylltu â phobl leol, partneriaid allweddol a rhanddeiliaid eraill ar lefel ranbarthol a sicrhau adborth ar y gwahanol lefelau o anghenion ar draws y Fwrdeistref Sirol a rhanbarth ehangach Cwm Taf Morgannwg. Er mwyn sicrhau bod llais pobl leol yn cael ei ddal i'n helpu i dargedu anghenion a godwyd yn benodol gan y rhai sy'n byw, yn gweithio neu'n ymweld â Merthyr Tudful yn rheolaidd. Cyflwynodd Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful arolwg yn gofyn tri chwestiwn allweddol:

Beth ydych chi'n ei hoffi
fwyaf am Ferthyr Tudful?

Beth fydddech chi'n ei newid
am Ferthyr Tudful?

Beth ydych chi'n meddwl bod
angen i'r bobl â gofal ei glywed?

Cafodd yr arolwg ei gylchredeg yn eang gan ddefnyddio gwefan y Cyngor, ein gwefannau cyfryngau cymdeithasol a thrwy ddigwyddiadau wedi'u targedu sy'n cynnwys asiantaethau, sefydliadau eraill, ynghyd â grwpiau chwaraeon a chymunedol.

Cafwyd dros **1,000 o ymatebion i'r arolwg**. Roeddem yn gallu dadansoddi'r data hwn i edrych ar y deallusrwydd o wahanol safbwyntiau: yn ôl ward; yn ôl thema; yn ôl grŵp oedran ac ati. Roedd hyn yn galluogi Aelodau a Swyddogion Etholedig i ddeall yn well y materion/cyfleoedd a nodwyd gan bobl leol a sicrhau bod y rhain yn cael eu hystyried wrth ddatblygu'r amcanion lles. Gallwch gael mynediad at ganfyddiadau'r ymarfer ymgysylltu [yma](#).

Rydym wedi parhau i ymgysylltu ac ymgynghori â'n rhanddeiliaid allweddol ac wedi defnyddio adborth a gawsom i 'wirio synhwyrol' a ydym yn dal i ganolbwyntio ar feysydd gwella y mae pobl leol yn credu sy'n bwysig iddynt. Un enghraifft yw'r ymgysylltiad a wnaethom ynglŷn â gosod ein cyllideb.

Ymgynghoriad ar Amcanion Lles Drafft arfaethedig

Ar ôl defnyddio'r adborth a gafwyd drwy'r arolwg ymgysylltu i'n helpu i ddatblygu amcanion lles drafft, cynhaliodd y Cyngor ymarfer ymgynghori 12 wythnos i geisio barn pobl ynghylch a oedd yr amcanion a ddatblygwyd gennym yn rhai cywir. Daeth yr ymgynghoriad hwn i ben ym mis Chwefror 2023 ac mae'r

canlyniadau'n dangos i ni fod **93.15%** o'r holl ymatebion a dderbyniwyd yn cytuno bod amcanion lles arfaethedig y Cyngor yn canolbwyntio ar y pethau cywir a'u bod yn gyfforddus gyda'r Cyngor yn gweithredu'r rhain. Arweiniodd yr adborth hwn at addasiadau i'r amcanion lles a gellir gweld y rhain yn y ddogfen hon a Chynllun Lles drafft y Cyngor. **Cyflwynwyd yr amcanion lles wedi'u diweddarau i'r Cyngor ar 19 Ebrill 2023 fel rhan o'r Cynllun Lles Corfforaethol, cymeradwywyd y rhain ar y dyddiad hwnnw, gyda gweithgareddau i weithio tuag at yr amcanion lles yn dechrau yn syth ar ôl hyn.**

Ein hamcanion lles

Fel rhan o'n dyletswydd lles o dan Ddeddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, mae'n ofynnol i'r Cyngor gyhoeddi ei amcanion llesiant. Mae dyletswydd ar y Cyngor i sicrhau bod ei amcanion lles wedi'u cynllunio i wneud y mwyaf o'i gyfraniad at gyflawni pob un o'r 7 nod lles cenedlaethol. Wrth wneud hynny, rhaid i'r Cyngor gymryd pob cam rhesymol wrth arfer ei swyddogaethau i gyflawni'r amcanion hynny. Yn dilyn yr adolygiad, ac ar ôl ystyried yr holl ddata a thystiolaeth a gasglwyd, mae Amcanion Lles corfforaethol y Cyngor wedi'u diweddarau.

Ein nod yw sicrhau mwy o ffocws ar gyflawni, perfformiad a gwella atebolrwydd. Wedi'i drefnu yn ôl thema llesiant, mae gan bob amcan lles ganlyniadau clir a fydd yn ein helpu i ymateb i anghenion cymunedol lleol yn ogystal â chyfrannu at y 7 nod lles cenedlaethol.

Mae gennym **bedwar** amcan lles, ac mae gan bob un ohonynt ganlyniad blaenoriaeth a fydd yn rhoi ffocws pellach i'n galluogi i gael yr effaith fwyaf ar ganlyniadau i'n preswylwyr. Yr amcanion hyn yw:

	Merthyr Tudful uchelgeisiol, sy'n canolbwyntio ar ddysgu	Merthyr Tudful lachach	Merthyr Tudful Diogel a Ffyniannus	Merthyr Tudful Glân a Gwyrdd
Amcan Lles	Byddwn yn cryfhau sut rydym yn galluogi pobl i dyfu a chyrraedd eu potensial.	Byddwn yn grymuso pobl i fyw bywydau annibynnol ac urddasol.	Byddwn yn cefnogi sut mae ein heconomi yn adfer ac yn tyfu.	Byddwn yn cefnogi creu amgylchedd glân a gwyrdd nawr ac yn y dyfodol.
Canlyniad Blaenoriaeth	Darparu ystod o gyfleoedd i bob preswilydd ledled Merthyr Tudful ennill y wybodaeth a'r sgiliau i gyflawni eu nodau bywyd.	Cefnogi iechyd a lles emosiynol a chorfforol plant ac oedolion.	Arallgyfeirio ein heconomi leol a chynyddu gwytnwch i heriau'r dyfodol trwy helpu i greu'r math cywir o fusnesau, gyda chefnogaeth y math cywir o seilwaith busnes.	Gweithio gyda chymunedau i gynnal a gwella'r amgylchedd.

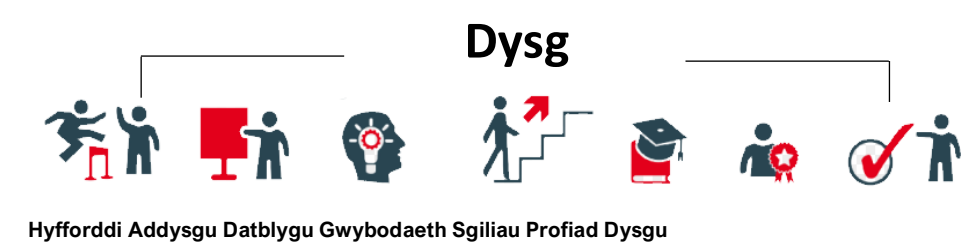
Gadewch i ni edrych ar bob un o'r amcanion lles hyn ychydig yn fwy manwl.

Merthyr Tudful Uchelgeisiol, sy'n canolbwyntio ar Ddysgu

Gwrthrychol	Byddwn yn cryfhau sut rydym yn galluogi pobl i dyfu a chyrraedd eu potensial
Prif Ganlyniad	Darparu ystod o gyfleoedd i bob preswlydd ledled Merthyr Tudful ennill y wybodaeth a'r sgiliau i gyflawni eu nodau bywyd.
Swyddog Arweiniol	Cyfarwyddwr Addysg
Ffocws Gwella	Codi dyheadau pawb a'u disgwyliadau o'r hyn y gallant ei gyflawni waeth beth fo'u cefndir

Pam mae dyhead yn bwysig? Pa ran mae dysgu yn ei chwarae yn ein cefnogi i gyflawni ein dyheadau?

Mae dyheadau yn freuddwydion, gobeithion, neu uchelgeisiau i gyflawni nod bywyd. Gellir meddwl amdanynt fel nodau bywyd cyffredinol a all helpu i ddarparu ymdeimlad o bwrpas a chyfeiriad. Er bod y term yn aml yn cael ei ddefnyddio yn gyfystyr â nodau, mae yna rai gwahaniaethau pwysig. Mae nodau yn tueddu i gael eu cefnogi gan weithredoedd ac yn aml maent yn canolbwyntio ar y tymor byr neu'r dyfodol agos. Mae dyheadau yn tueddu i fod yn llawer mwy canolbwyntio ar y dyfodol ac yn aml yn fwy cyffredinol.

Gall dysgu ddigwydd ar unrhyw gyfnod o fywyd, a thrwy gydol ein hoes, rydym yn casglu ac yn rhannu'r holl sgiliau a gwybodaeth rydyn ni'n eu dysgu. Mae dysgu hefyd yn helpu pobl i ddeall a datblygu eu gwerthoedd, agweddau ac ymddygiadau ac ati.

Mae addysg yn un o'r rhagfynegwyr clir iaf o ganlyniadau bywyd e.e. cyflogaeth, incwm a statws cymdeithasol, yn ogystal ag agweddau a lles. Mae'r amcan hwn yn integreiddio'r daith addysgol gyflawn, o'r blynyddoedd cynnar i'r blynyddoedd gorfodol, ac ôl-16. Er bod pobl yn gallu dysgu ar eu pennau eu hunain, mae'n gyffredinol yn haws dysgu gyda chefnogaeth gan fod hyn yn aml yn golygu y gall dysgu ddigwydd yn fwy effeithlon.

Mae'r risg o ganlyniadau tlotach i blant a theuluoedd yn cyd-fynd yn gryf â ffactorau sylfaenol, gan gynnwys tlodi, amddifadedd a lefelau cymwysterau isel rhieni. Mae straen ehangach fel dyled, camddefnyddio sylweddau, tai gwael a diffyg cyflogaeth hefyd yn effeithio ar ddatblygiad plant a phobl ifanc.

Beth mae ein data yn ei ddweud wrthym:

Wrth feddwl am ddysgu, fe wnaethom ystyried trawstoriad o ddata nid yn unig yn canolbwyntio ar y canlyniad a gyflawnwyd yn dilyn y dysgu mewn ysgolion; ond hefyd, yn ehangach trwy edrych ar lefelau cymwysterau oedolion, cyfraddau cyflogaeth ac ati. Mae data'n dangos bod lefelau cyrhaeddiad ym mhob ardal o ôl troed Cwm Taf Morgannwg **yn is na chyfartaledd Cymru** (yn ogystal â bod yn is na rhanbarth Canolbarth De Cymru). Mae'r un peth yn wir am awdurdodau cyfagos (Caerffili, Blaenau Gwent a Thorfaen). Rhwng lonawr a mis Rhagfyr, mae'r data'n dangos nad oes **gan 21.3%** o bobl ym Merthyr Tudful **unrhyw gymwysterau**; mae hynny bron i dair gwaith yn uwch na chyfartaledd Cymru (8.3%). Gall cael unrhyw gymwysterau effeithio'n sylweddol ar eich dewis o swydd; ac mae hyn yn aml yn golygu y bydd pobl yn ennill llai o ganlyniad; yn effeithio ar eu gwytnwch ariannol a'u rhoi mewn perygl o syrthio i dlodi.

Beth ddywedodd ein cymunedau wrthym am uchelgais a dysgu:

"Mae'r byd yn newid ar gyflymder mor gyflym ond efallai y bydd pobl yn meddwl eu bod nhw'n cael eu gadael ar ôl - fyddwn i ddim eisiau i unrhyw bobl ifanc deimlo eu bod nhw'n colli cyfleoedd oherwydd lle maen nhw'n byw felly gallai hyrwyddo'r holl gyfleoedd mewn un lle lle gallent gael mynediad iddo fod yn beth da i'w wneud. Rwy'n gwybod bod y Fforwm leuenctid ond dim ond nifer fach o bobl ifanc sy'n cael mynediad at hynny yw hynny - dylai'r wybodaeth fod ar gael i bawb".

"Dwi'n meddwl bod angen i ni wneud yn siŵr bod pobl ifanc yn cael mynediad at swyddi, ond rwy'n 55 oed a phan gollais fy swydd doedd dim llawer o gymorth i gael un arall - rwy'n credu bod hwn yn faes y gallwch chi edrych i'w newid (mae gen i swydd nawr serch hynny)."

"Byddai gwneud trafnidiaeth gyhoeddus yn fwy fforddiadwy yn creu mwy o gyfleoedd i bobl ifanc - hyfforddiant, cymdeithasol, chwaraeon ac ati."

"Mae angen i ni wella cyrhaeddiad addysgol ymhlith y gweithlu presennol yn ogystal â phlant a phobl ifanc".

"Yn hytrach na chynhyrchu ar dwf economaidd yn unig; Mae angen i ni edrych ar gymryd llwybr sy'n arwain at dwf mwy cynhwysol. Mae cael ein system addysg yn iawn a gadael i blant a phobl ifanc godi eu targedau a'u huchelgeisiau yn rhan fawr o hynny."

"Rwy'n gyflogwr lleol ac yn aml rwy'n cael trafferth recriwtio ar gyfer swyddi gwag o ansawdd da oherwydd nad oes gan bobl y set sgiliau cywir - rwy'n gwybod bod y Cyngor yn cynnig sgiliau a rhaglenni hyfforddi ac rwy'n meddwl y byddai gweithio gyda chyflogwyr lleol i ddarganfod pa swyddi gwag sydd ganddyn nhw ar y gweill yn helpu'r ddwy ochr."

"Roedd rhai o'r bobl yn fy mlwyddyn yn yr ysgol eisiau gwneud swyddi ym meysydd gwyddoniaeth a thechnoleg ond dydyn ni ddim yn siŵr ble i ddechrau na pha swyddi fyddai ym Merthyr pe baem yn cael cymwysterau yn hyn."

"Dylai (Merthyr) anelu'n uchel. Edrychwch ar rywle fel Hay, pob siop annibynnol. Yn lân ac yn llawn cymeriad. Gwella'r farchnad dan do. Mae'n siopa rhewllyd yn y gaeaf ac yn rhy boeth yn yr haf. Dylai hyn fod yn galon y dref. Cysylltiadau hawdd rhwng y Parc Manwerthu a'r dref a Pharc Cyfarthfa i ymwelwyr nad ydynt yn gyrru."

"Byddai cael pobl i mewn i waith - byddai mwy o amrywiaeth o swyddi yn helpu i gael pobl i weithio ar bob lefel ac mae pobl sy'n gweithio ym Merthyr yn fwy tebygol o wario arian ym Merthyr."

Merthyr Tudful Iachach

Gwrthrychol	Byddwn yn grymuso pobl i fyw bywydau annibynnol ac urddasol
Prif Ganlyniad	Cefnogi iechyd a lles emosiynol a chorfforol plant ac oedolion.
Swyddog Arweiniol	Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol
Ffocws Gwella	Grymuso pobl i fyw bywydau urddasol ac annibynnol

Pam mae canolbwyntio ar wneud Merthyr yn lle iachach yn bwysig?

Mae iechyd da yn ganolog i hapusrwydd a lles dynol. Mae iechyd unigolyn yn agwedd allweddol ar ei les ac yn effeithio ar ei lefel gyffredinol o foddhad bywyd, gan effeithio ar bob maes o'u bywydau. Yn hytrach na bod yn rhywbeth y mae pobl yn ei gael yn y meddyg neu yn yr ysbyty, mae iechyd yn rhywbeth sy'n dechrau mewn teuluoedd, ysgolion, cymunedau a gweithleoedd. Pobl sy'n fwy cysylltiedig â'u teulu, eu ffrindiau a'u cymuned. Mae effaith y pandemig byd-eang wedi effeithio ar iechyd a lles pobl; ac mae effaith hyn yn dal i gael ei brofi heddiw.

Gall llawer o ffactorau effeithio ar allu pobl i fyw bywydau iachach e.e. yr amgylchedd rydyn ni'n byw ynddo; cael digon o arian i brynu bwyd iach; talu ein biliau ac ati. Gall effaith iechyd da wella cyfleoedd bywyd pobl:

Mae plant iachach yn cael canlyniadau addysgol gwell. Cyfleoedd addysg o ansawdd uchel bob plentyn a phobl ifanc, lle mae dysgu yn cael ei werthfawrogi ac y cefnogi pobl ifanc i wneud penderfyniadau uchelgeisiol ar gyf eu dewisiadau gyrfa yn y dyfodol.

Gall poblogaeth iach o oedran gweithio arwain a ffyniant economaidd trwy fod yn fwy ymgysylltiedig chynhyrchiol.

Mae pobl iach yn cael eu galluogi i barhau i weithio wrth iddynt fynd yr hŷn, tra gall iechyd gwael arwain at ymddeoliad cynnar gorfodol; ac mewn rhai achosion; colli cyfleoedd i ymgysylltu'n gymdeithasol.

Beth mae ein data yn ei ddweud wrthym:

Wrth ystyried pwnc iechyd; adolygwyd trawstoriad o ddata a edrychodd ar iechyd a lles corfforol a meddyliol. Mae data'n dangos bod gan Ferthyr Tudful boblogaeth sy'n heneiddio; gydag amcanestyniadau'n dangos y bydd y duedd o boblogaeth sy'n heneiddio yn parhau dros y blyneddau i ddod. Mae disgwyliad oes cyfartalog pobl yn rhanbarth Cwm Taf Morgannwg **yn is na chyfartaledd Cymru**; gyda Merthyr Tudful (a Chwm Taf yn ehangach) â'r **cyfraddau uchaf o salwch meddwl a lles gwael yng Nghymru**.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn disgrifio **ansawdd aer gwael fel argyfwng iechyd brys**, sy'n ail yn unig i ysmegu. **Mae allyriadau traffig ffyrdd yn cyfrif am ddwy ran o dair o lygredd aer**; gan gynhyrchu deunydd gronynnol a N02. Mae data lleol yn dangos bod lefelau uchel o ysmegu a chamddefnyddio alcohol wedi'u cofnodi ar gyfer y Fwrdeistref Sirol; a gall hyn fod yn gysylltiedig â materion sy'n ymwneud ag ymddygiad gwrthgymdeithasol ac ati. **Trais yn erbyn y person** yw'r drosedd uchaf a gofnodwyd ar draws ôl troed Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Cwm Taf.

Beth ddywedodd ein cymunedau wrthym am iechyd a lles:

"Dwi'n meddwl mai maes sy'n peri pryder arbennig yw iechyd meddwl pobl ifanc - flynyddoedd yn ôl, doedd dim byd tebyg i gwnsela ysgol oherwydd bod gan y plant broblemau - fe wnaethon ni fynd ymlaen ag ef. Gyda'r holl bwysau ar bobl ifanc y dyddiau hyn mae angen hyn arny'n nhw mewn gwirionedd, ond rwy'n gwybod bod yna uffern o aros i gael hyn - trwy'r amser maen nhw'n aros, mae eu cyflwr yn gwaethygu, felly mae angen ystyried hyn yn bendant fel blaenoriaeth."

"Gwnewch hi'n haws cael apwyntiadau meddyg teulu - allwch chi ddim mynd i weld meddyg mwyach. Gwneud mynediad at wasanaethau iechyd meddwl yn well ac yn haws i'w gyrchu."

"Mae'r pwysau sy'n cael ei roi ar ein systemau gofal iechyd yn sylweddol ac mae systemau iechyd a gofal cymdeithasol yn talu'r pris. Mae cefnogi'r gwasanaethau hyn yn hanfodol gan y bydd bron pawb angen hyn ar un adeg neu'i gilydd."

"Rwy'n teimlo bod angen mwy o gefnogaeth i'r bobl hynny sy'n syrthio rhwng y bylchau mewn perthynas ag iechyd meddwl, camddefnyddio sylweddau/alcohol, ADY/anableddau a digartrefedd."

"Rwy'n credu bod rhewi ffioedd cae yn wych i grwpiau chwaraeon llai, ond rwy'n credu y gellid cyhoeddi mwy o chwaraeon. Mae'n amlwg yn helpu i gadw pobl yn heini ond hefyd yn helpu gydag iechyd meddwl ac yn rhoi cyfle i bobl fod yn gymdeithasol."

"Byddwn yn bendant yn gwneud rhywbeth am y gwasanaethau hamdden – rwy'n gwybod bod amseroedd yn anodd a bod arian y llywodraeth yn cael ei wasgu, ond mae hynny'n ei gwneud hi'n bwysicach i'r Cyngor a'i bartneriaid wneud yn siŵr bod gwasanaethau hamdden fforddiadwy ar gael i gymunedau – nid yw pawb yn gallu fforddio ymuno â champfa; a heb bwl am amser mor hir; nid yw'n syndod bod llwyth o bobl yn y dref dros bwysau neu'n cael trafferth gyda'u hiechyd."

"Ar gyfer ardal o amddifadedd mawr a'r rhan fwyaf o bobl sy'n cael trafferth gyda phroblemau iechyd meddwl a chamddefnyddio sylweddau. Ychydig iawn o gefnogaeth sydd iddyn nhw. Hefyd, nid yw'r broses atgyfeirio iechyd meddwl bresennol yn effeithiol. Nid yw disgwyl i rywun gyfeirio eu hunain ato trwy feddyg teulu ar eu pwynt isaf yn effeithlon."

"Mae angen blaenoriaeth ar gostau byw i bobl hyn gyda thanwydd a bwyd wedi'i goginio; ac mae angen cymorth ychwanegol ar bobl ifanc gan fod problemau iechyd meddwl eisoes yn cynyddu, yn enwedig i fechgyn rhwng 17 a 27 oed. Mwy o ddigwyddiadau efallai cyllideb digwyddiad wedi'i chynllunio gyda chanolfannau cymunedol ac elusennau yn hytrach na gwyliau diod sy'n ynysu llwyth o bobl o'r digwyddiadau hyn".

"Mae gennym y cefn gwlad harddaf o'n cwmpas ac rydyn ni'n ei gymryd yn ganiataol."

Merthyr Tudful Diogel a Ffyniannus

Gwrthrychol	Byddwn yn cefnogi sut mae ein heconomi yn adfer ac yn tyfu
Prif Ganlyniad	Arallgyfeirio ein heconomi leol a chynyddu gwytnwch i heriau'r dyfodol trwy helpu i greu'r math cywir o fusnesau, gyda chefnogaeth y math cywir o seilwaith busnes
Swyddog Arweiniol	Dirprwy Brif Weithredwr
Ffocws Gwella	Datblygu'r amgylchedd a'r seilwaith er mwyn i fusnesau ffynnu

Pam mae ffyniant economaidd yn bwysig?

Nid yw ffyniant yn golygu cael llawer o arian yn unig; mae angen trawstoriad o feysydd i gefnogi pobl e.e. addysg dda; mynediad at wasanaethau iechyd; teimlo'n ddiogel yn eich ardal leol; i gael rhywfaint o ryddid personol i fynd ar ôl eu nodau a'u dyheadau; ac i gael llais mewn unrhyw newidiadau sy'n effeithio arnynt. Mae tystiolaeth yn dangos, pan fydd economi dan bwysau o ganlyniad i chwyddiant cynyddol; llai o argaeledd cynhyrchion ariannol a lefelau is o gyflogaeth o ganlyniad i fusnesau sy'n gorfod rheoli gorbenion uwch. Mae gan bobl lai o incwm gwastraff ac mae hyn yn arwain at bwysau ychwanegol ar wasanaethau cyhoeddus.

Rhoddodd pandemig COVID-19 bwysau ar yr economi leol ym Merthyr Tudful lle roedd heriau eisoes yn bodoli. Mae Covid-19 yn parhau i beri nid yn unig risgiau iechyd dynol; mae hefyd wedi rhoi pwysau sylweddol ar ddarparu gwasanaethau cyhoeddus; ac yn atal busnesau rhag gweithredu a thrigolion rhag gweithio. Er bod gwaith wedi dechrau i gefnogi adferiad o effaith Covid; yn fwy diweddar mae'r argyfwng costau byw wedi gwneud bywyd yn anoddach i bron pawb; costau uchel ar gyfer cyfleustodau; bwyd; ac mae tanwydd wedi gwneud bywyd yn anoddach i drigolion a busnesau fel ei gilydd.

Pam ddylem ni ganolbwyntio ar gadw pobl yn ddiogel?

Mae diogelwch yn angen dynol sylfaenol ac mae canolbwyntio ar hyn yn helpu cymunedau i fod a theimlo'n ddiogel. Mae'n bwysig i bobl deimlo'n ddiogel lle maen nhw'n byw, yn gweithio neu'n treulio eu hamser hamdden. Nid yn unig mae'n ymwneud â lleihau ac atal anafiadau a throseddau, ond mae hefyd yn ymwneud ag adeiladu cymunedau cryf, cydlynol a bywiog. Mae risg amlwg y bydd y rhai mwyaf difreintiedig yn ein cymdeithas yn fwyaf agored i effeithiau hyn e.e. syrthio yn ddioddefwr troseddau stepen drws neu sgamwyr.

Mae yna lawer o ffyrdd i helpu pobl i deimlo a bod yn ddiogel; a gall y gwasanaethau cymorth wedi'u targedu a ddarperir gan Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful helpu pobl i gael gwybod am risgiau; ac atal problemau rhag digwydd neu waethygu.

Beth mae ein data yn ei ddweud wrthym:

Wrth ystyried yr amcan; edrychwyd ar ystod eang o ddata a oedd yn ein galluogi i asesu'r materion y byddai angen mynd i'r afael â nhw i gefnogi'r economi leol. Rydym wedi tynnu sylw at sut roedd Covid-19 yn rhoi pwysau ar yr economi leol ym Merthyr Tudful. Ym mis Hydref 2022, cyrhaeddodd chwyddiant uchafswm 40 mlynedd gan gyrraedd 11.1% ac arweiniodd hyn at gynnydd ym mhrisiau tanwydd a arweiniodd at dros 40% o fusnesau yn rhestru costau tanwydd fel maes pwysau, boed ar gyfer diwydiannau sy'n dibynnu ar danwydd fel logisteg a thrafnidiaeth neu ar gyfer gweithwyr a deithiodd unrhyw bellter i fynd i'r gwaith.

Mae data'n dangos i ni fod nifer y bobl a gyflogir wedi gostwng ym Merthyr Tudful dros y 3 blynedd diwethaf; cynyddodd nifer y bobl hunangyflogedig yn ystod yr un cyfnod. Mae data StatsCymru yn dangos i ni **fod nifer y mentrau gweithredol fesul 10,000 o'r boblogaeth yn parhau i fod yn gymharol sefydlog** rhwng 2019-2021; ond dangosodd gynnydd bach yn 2021-2022 (402). **Dangosodd data genedigaethau busnes effaith 'see-saw'** yn cynyddu yn 2019/2020, gan ostwng yn 2020/2021; a chynyddu eto yn 2021/2022; gyda **marwolaethau busnesau yn dangos patrwm tebyg** (175; 150 a 185 dros y cyfnod 2019/2020 i 2021/2022).

Mae troseddau cyffredinol y mis a gofnodwyd gan Heddlu De Cymru yn dangos bod 'cynnydd' mewn troseddau a adroddwyd ym mis Hydref 2021. Y ddwy ardal lle cofnodwyd yr achosion uchaf o drosedd oedd Dwyn Siopau a Throseddau Treisgar a Throseddau Rhywiol. **Roedd mater penodol a amlygwyd gan ddata Heddlu De Cymru yn ymwneud ag ymddygiad gwrthgymdeithasol (ASB);** gyda nifer yr achosion yn cynyddu o flwyddyn i flwyddyn o 370 o achosion yn 2018/2019; i 567 yn 2019/2020; a chyrraedd uchafbwynt o 795 o achosion yn 2020/2021. Cafodd hyn ei ail-atgyfnerthu yn dilyn y gweithgaredd ymgysylltu â chymunedau; lle codwyd mater ASB yn rheolaidd fel pryder.

Beth ddywedodd ein cymunedau wrthym am Merthyr Tudful diogel a ffyniannus:

"Mae angen cynllun gweithredu hirdymor blaengar arnom i wella cyrhaeddiad addysgol ymhlith y gweithlu presennol yn ogystal â phlant a phobl ifanc; a helpu busnesau gweithgynhyrchu a gwyddoniaeth lleol i dyfu ddarparu mwy o swyddi â chyflog da".

"Lefelau sbwriel ac ymddygiad gwrthgymdeithasol. Mae timau a gwirfoddolwyr gwrthod y cyngor yn gwneud gwaith gwych ond ni allant gadw i fyny. Mae angen mwy o finiau, mwy o finiau baw. Ymddygiad gwrthgymdeithasol (o bob oedran) - grwpiau mawr yn ymgynnull yn ein manau harddwch gyda thanau a sbwriel wedi'u gadael ar ôl fandaliaeth pethau i'r gymuned".

"Mae gan Ferthyr lwyth o siopau a llefydd i fwyta ac yfed; ond mae hynny'n golygu bod llawer o'r swyddi yn gyflogau is (oni bai eich bod chi'n gweithio i'r ysbty neu'r cyngor neu lefydd fel 'na) - byddwn i'n edrych i weld sut y gallem ddenu busnesau mwy i'r ardal sy'n talu'n well".

"Os ydych chi eisiau i bobl ddod i Ferthyr; gwario eu harian mae'n rhaid i chi ei wneud yn werth eu hamser. Os ydych chi eisiau i bobl agor busnesau ym Merthyr, mae angen i chi wneud rhywbeth am y cyfraddau busnes."

"Os ydych chi'n edrych ar welliannau ynglŷn â chanol y dref, y bobl orau i siarad â nhw fyddai'r gymuned fusnes a fyddai'n rhoi syniadau da beth sydd ei angen."

"Rwy'n credu bod yna ddiffyg negeseuon diogelwch cymunedol yma, rwy'n golygu diogelwch cymunedol cyffredinol yn hytrach na Covid penodol ac rwy'n credu bod hyn yn ychwanegu at y canfyddiad nad yw'r dref yn ddiogel - byddwn i'n dechrau cynnig diweddariadau rheolaidd i helpu pobl i adnabod beth sy'n cael ei wneud o safbwynt diogelwch cymunedol".

"Mae'r argyfwng costau byw yn dyfnhau ac mae'n debygol o newid bywyd i lawer - gallai hyd yn oed fod yn waeth na Coronafeirws i rai. Mae angen i ni i gyd ddod at ein gilydd i ddarparu ffyrdd o helpu pobl ac ar hyn o bryd; Nid wyf yn siŵr a yw busnesau mentrau cymdeithasol yn cael eu ffactorio digon i sut mae'r Cyngor yn gweithredu. Byddwn i'n edrych ar a oes angen i ni newid hyn i fod yn fwy cynhwysol o fentrau cymdeithasol wrth gynllunio pecynnau cymorth yn y dyfodol."

"I mi gall gofal plant fod yn broblem; Roeddwn i eisiau gwneud cwrs yn ddiweddar ond methu cael gofal plant (roedd fy mam yn arfer gofalu am y fach cyn iddi basio, ac ni allaf fforddio ffioedd meithrin). Rwyf am fynd yn ôl i'r gwaith ond gweld hyn fel rhwystr mawr i wneud hynny felly os gallai'r Cyngor wneud rhywbeth fel 'na; gallai wneud gwahaniaeth enfawr."

Merthyr Tudful Glân a Gwyrdd

Gwrthrychol	Byddwn yn cefnogi creu amgylchedd glân a gwyrdd nawr ac yn y dyfodol
Prif Ganlyniad	Gweithio gyda chymunedau i gynnal a gwella'r amgylchedd.
Swyddog Arweiniol	Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdogaeth
Ffocws Gwella	Gwella sut rydym yn cefnogi ein trigolion i'w galluogi i gymryd cyfrifoldeb yn eu cymunedau eu hunain

Pam mae cael amgylchedd glân a gwyrdd yn bwysig?

Mae hinsawdd yn newid ledled y byd a chyda hynny mae lefel uwch o ddealltwriaeth o sut y bydd hyn yn effeithio ar bobl a lleoedd. Mae'r newidiadau hyn yn cael goblygiadau i'n hiechyd, busnesau, seilwaith, gwasanaethau cyhoeddus, cadwyni cyflenwi, amgylchedd naturiol ac ecosystemau. Mae rhai agweddau ar fioamrywiaeth yn cael eu gwerthfawrogi'n reddfol gan bobl, ond po fwyaf rydyn ni'n astudio bioamrywiaeth, y mwyaf rydyn ni'n gweld bod y cyfan yn bwysig – hyd yn oed chwilod a bacteria nad ydym yn gallu eu gweld neu efallai nad ydym yn hoffi'r edrychiad ohonynt. Mae yna lawer o ffyrdd y mae bodau dynol yn dibynnu ar fioamrywiaeth, ac mae'n hanfodol i ni ei gadw. Amcangyfrifir bod peillwyr fel adar, gwenyn a phryfed eraill yn gyfrifol am draean o gynhyrchu cnydau'r byd.

Bydd rheoli adnoddau naturiol ym Merthyr Tudful yn gynaliadwy yn helpu i leihau'r ôl troed carbon a sicrhau nad yw camau gweithredu o fewn y Fwrdeistref Sirol yn cael canlyniadau pellgyrhaeddol.

Byddwn yn ceisio cynnal a gwella amrywiaeth ein hamgylchedd naturiol i'w wneud yn wydn ac yn gallu cefnogi cymdeithasol, economaidd, iechyd a lles cymunedau lleol, er mwynhad ac am ei werth cynhenid ei hun. Mae yna lawer o ffyrdd y gall y Cyngor gefnogi cymunedau i reoli effaith y newidiadau hyn i'n hamgylchedd e.e. cynyddu lefelau ailgylchu; gweithio i ddatblygu ffyrdd gwell o aildddefnyddio adnoddau; cefnogi datblygiad y rhwydwaith Teithio Llesol a gweithio i ddiogelu a chynnal ein mannau gwyrdd a'n bioamrywiaeth.

Yn ogystal, mae cael amgylchedd glân a gwyrdd yn rhoi cyfleoedd i bobl leol gadw'n iach ac yn heini am gost isel/di-ddo. Mae tystiolaeth iechyd Cyhoeddus Cymru yn awgrymu bod cyfraddau gweithgarwch corfforol yn is yn rhanbarth Cwm Taf; a gall hyn arwain at gynydd yn y galw am wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.

Beth mae ein data yn ei ddweud wrthym:

Wrth ystyried yr amcan; edrychwyd ar ystod eang o ddata i'n galluogi i asesu'r materion. Mae data Cyfoeth Naturiol Cymru yn dangos mai **Merthyr Tudful sydd â'r drydedd ardal fwyaf o fannau gwyrdd hygyrch yn ôl poblogaeth**. Derbyniodd pedwar safle Wobr fawreddog y Faner Werdd gan Cadwch Gymru'n Daclus; gydag un ar ddeg o Wobrau Cymunedol arall wedi'u rhoi i ardaloedd eraill yn y Fwrdeistref Sirol.

Mae tipio anghyfreithlon yn cael ei ystyried yn broblem gan bobl leol ym Merthyr Tudful. Mae hwn yn parhau i fod yn faes lle rydym yn ceisio gwella. Mae'r data'n dangos i ni **fod 66.8% o'r gwastraff yn cael ei aildddefnyddio, ei ailgylchu neu ei gompostio ar hyn o bryd** (yn uwch na tharged Llywodraeth Cymru); gyda gostyngiadau mewn gwastraff gweddilliol (biniau du) hefyd yn parhau i gael ei gyflawni. Yn ogystal, **mae gosod paneli solar mewn Canolfannau Ailgylchu Gwastraff Cartref (HWRCs) wedi arbed mwy na 1100kg o garbon ac mae dros 3200kwh o ynni wedi'i gynhyrchu**; gan ein helpu i fynd i'r afael ag effeithiau newid yn yr hinsawdd.

Beth ddywedodd ein cymunedau wrthym am fannau glân a gwyrdd:

"Rwy'n poeni nad ydym yn gweithio'n ddigon caled i amddiffyn ein hamgylchedd naturiol - rwy'n pryderu, os nad ydym yn tynnu at ein gilydd i geisio lleihau'r allyriadau carbon rydyn ni'n eu defnyddio, bydd cynhesu byd-eang yn cael effaith ddinistriol - byddwn i'n newid sut rydyn ni'n mynd i'r afael â hyn."

"Rwy'n credu bod yna ddiffyg negeseuon diogelwch cymunedol yma, rwy'n golygu diogelwch cymunedol cyffredinol yn hytrach na Covid penodol ac rwy'n credu bod rhyng yn ychwanegu at y canfyddiad nad yw'r dref yn ddiogel - byddwn i'n dechrau cynnig diweddariadau rheolaidd i helpu pobl i adnabod beth sy'n cael ei wneud o safbwynt diogelwch cymunedol."

"Mae ein mannau gwyrdd yn hyfryd ond mae yna lawer o faw cŵn a sbwriel; pe bai'r rhain yn cael eu targedu byddai'n well."

"Lefelau sbwriel ac ymddygiad gwrthgymdeithasol. Mae timau a gwirowddolwyr gwrthod y cyngor yn gwneud gwaith gwych ond ni allant gadw i fyny. Mae angen mwy o finiau, mwy o finiau baw. Ymddygiad gwrthgymdeithasol (o bob oedran) - grwpiau mawr yn ymgynnull yn ein mannau harddwch gyda thanau a sbwriel wedi'u gadael ar ôl fandaliaeth pethau i'r gymuned."

"Gallwn ni ofalu mwy am lannau'r afon ym Merthyr, mae'n syniad da denu teuluoedd, plant i wneud mwy o weithgareddau ger yr afon fel cerdded, loncian, rwy'n credu y dylid adfer rhai llwybrau'r llwybr."

"Mae angen mwy o barciau i'r rhai bach. Mae angen rhywbeth i'r plant hŷn ei wneud yn amrywio o 11 a mwy nad yw pawb eisiau gwneud chwaraeon ac ati felly bydd lle iddyn nhw hongian allan neu hyd yn oed lle lle gall y plant fynegi eu hunain yn ddiogel yn help anhygoel. Lle lle mae gofawyr ifanc yn gallu cael seibiant a dim ond bod yn blentyn am awr."

"Gosod parciau chwarae a chyfleusterau hamdden anhygoel: mae'r parciau chwarae presennol ar gyfer 2-5 oed ac wedi dyddio enfawr - angen parciau i ddarparu ar gyfer pob oedran a gallu."

"Rwy'n credu bod yna rai pethau mawr y mae angen edrych arnynt. Mae glanhau draeniau yn un - rwy'n siŵr bod y glaw trwm rydyn ni wedi'i gael dros y 2 flynedd ddiwethaf yn mynd i barhau oherwydd cynhesu byd-eang, felly mae'r siawns o lifogydd yn fwy tebygol, felly rwy'n credu bod angen i bobl sy'n gyfrifol feddwl o ddifrif am hynny i atal llifogydd priodol fel yr oeddem yn cael cwpl o flynyddoedd yn ôl."

"Byddai ardal chwarae mawr i blant plant ar gyfer babanod a phlant bach yn y dref gyda pharcio am ddim yn anhygoel. Mae pob un ohonynt yn cynhyrchu ymwelwyr. Ar hyn o bryd mae fy anghenion wythnosol, misol i gyd yn cael eu diwallu y tu allan i'r dref (e.e.) parciau, ardaloedd chwarae, chwarae meddal dan do, campfa, heb sôn am siopa."

"Stopiwch ddatblygiadau pellach ar fannau gwyrdd. Gallu cryfach i fynd i'r afael â sbwriel."

Sut mae amcanion lles Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful yn cyfrannu at y nodau lles cenedlaethol?

Fel yr ydym wedi sôn; Mae Deddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn ymwneud â gwella lles economaidd, cymdeithasol, diwylliannol ac amgylcheddol Cymru. Am y tro cyntaf yn y gyfraith rhaid i gyrff cyhoeddus weithio i gyflawni gweledigaeth a rennir, a fynegir yn y Ddeddf fel y 7 nod lles cenedlaethol. Mae ein hamcanion lles diwygiedig yn cyfrannu'n sylweddol at gyflawni'r nodau lles hyn.

Cymru Ffyniannus

Cymru Wydn

Cymru Iachach

Cymru Fwy Cyfartal

Cymru o Gymunedau Cydlynol

Cymru o Ddiwylliant Bywiog a'r Gymraeg

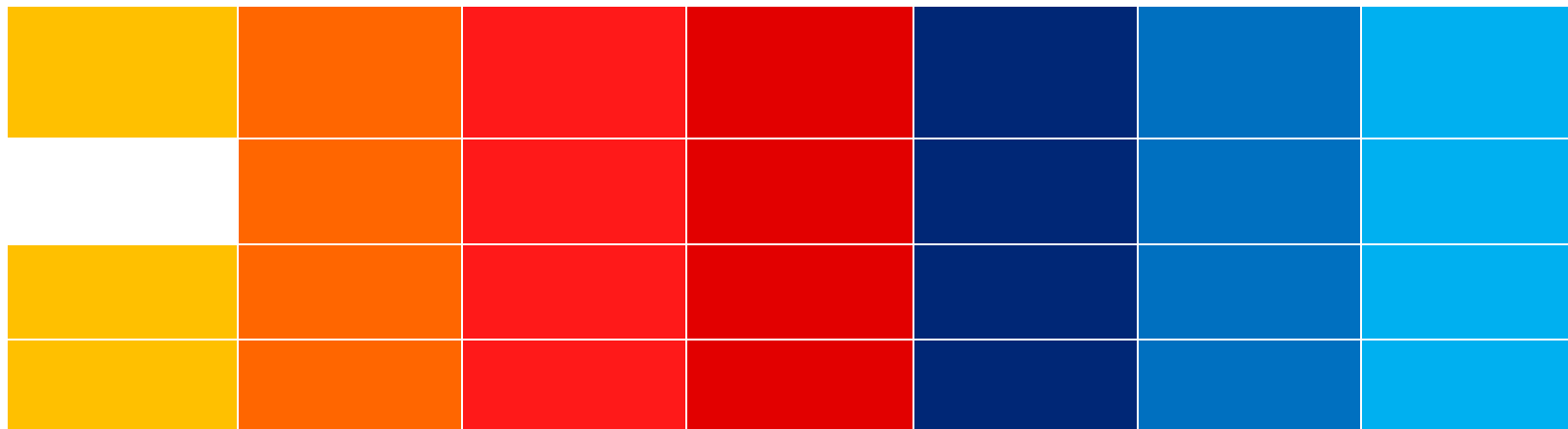
Cymru sy'n Gyfrifol yn Fyd-eang

Merthyr Tudful uchelgeisiol sy'n canolbwyntio ar ddysgu

Merthyr Tudful Iachach

Merthyr Tudful Diogel a Ffyniannus

Merthyr Tudful Glân a Gwyrdd

Beth yw ein hegwyddorion cyflawni?

Yn ogystal â'r saith nod llesiant, mae Deddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn rhoi'r egwyddor datblygu cynaliadwy ar waith.

Mae hyn yn golygu bod rhaid i bob corff cyhoeddus ddangos sut mae'n defnyddio'r **pum ffordd o weithio** i ddangos eu bod wedi cymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy. Y 5 ffordd o weithio yw:

Hirdymor

Ataliad

Integreiddiad

Cydweithio

Cyfranogiad

Fel Cyngor, rydym wedi mabwysiadu'r egwyddor datblygu cynaliadwy (a'r pum ffordd o weithio) ac wedi adeiladu'r rhain yn ein hegwyddorion sefydliadol ehangach. Mae'r Cyngor yn adolygu'n rheolaidd sut mae'r ddyletswydd i ddefnyddio'r 5 ffordd o weithio yn cael ei chyflawni e.e. trwy hunanasesiad corfforaethol; drwy gwblhau 'Pecyn Cymorth Hunan-fyfyrion' Comisiynwyr Cenhedlaeth y Dyfodol ac ati.

Cyflawni ein hamcanion lles

Mae amcan yn gam gweithredadwy sydd, ar ôl ei gwblhau, yn gallu mynd â chi gam yn nes at gyflawni eich nodau. Mae ein hamcanion lles yn nodi:

- yr hyn yr ydym yn ceisio ei gyflawni (y nodau);
- y meysydd blaenoriaeth (i dargedu adnoddau); a
- y camau (ymrwymadau) y byddwn yn eu cymryd i'w cyflawni.

Wrth ddatblygu'r Cynllun; fe wnaethom ddilyn y [10 Cam](#) a amlinellwyd gan Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol. Roedd defnyddio'r dull hwn yn ein galluogi i:

- Byddwch yn gliriach ar yr hyn sydd angen i ni ei gyflawni a deall yn gliriach y broblem rydyn ni'n ceisio ei datrys;
- Nodi'r hyn rydyn ni'n ei wneud yn dda; yr hyn y mae angen i ni ei wella ac i nodi cyfleoedd ar gyfer cydweithredu, gwneud cysylltiadau cryfach â'n cymunedau; partneriaid allweddol a rhanddeiliaid allweddol eraill;
- Dod â phobl at ei gilydd i nodi materion a heriau sy'n ein hwynebu, ac i edrych ar effaith y rhain trwy lawer o wahanol lensys; gan gynnwys gan y rhai y mae eu lleisiau yn anaml yn cael eu clywed;
- Sicrhau mwy o wybodaeth a oedd yn ein galluogi i wneud cysylltiadau rhwng ein hamcanion arfaethedig; ac i edrych ar yr effaith ehangach y gallai'r camau yr oeddem yn eu cynllunio ei gael;
- Profi a rhannu ein syniadau ar wahanol gamau gan sicrhau ein bod yn gweithio gyda phobl drwy'r broses ddatblygu, a defnyddio mewnbwn rhanddeiliaid i lunio amcanion; nodi'r canlyniadau sylfaenol ac i ddatblygu meysydd gwella mwy ffocws ar gyfer pob un;
- Gosod amcanion sy'n helpu pobl i fod yn glir ar yr hyn rydyn ni'n ei wneud a pham rydyn ni'n ei wneud; a
- Byddwch yn glir ar yr hyn yr ydym yn ei wneud yn wahanol i ddiwallu'r angen a nodwyd; a datblygu fframwaith clir o fesurau sy'n ein galluogi i fesur effaith.

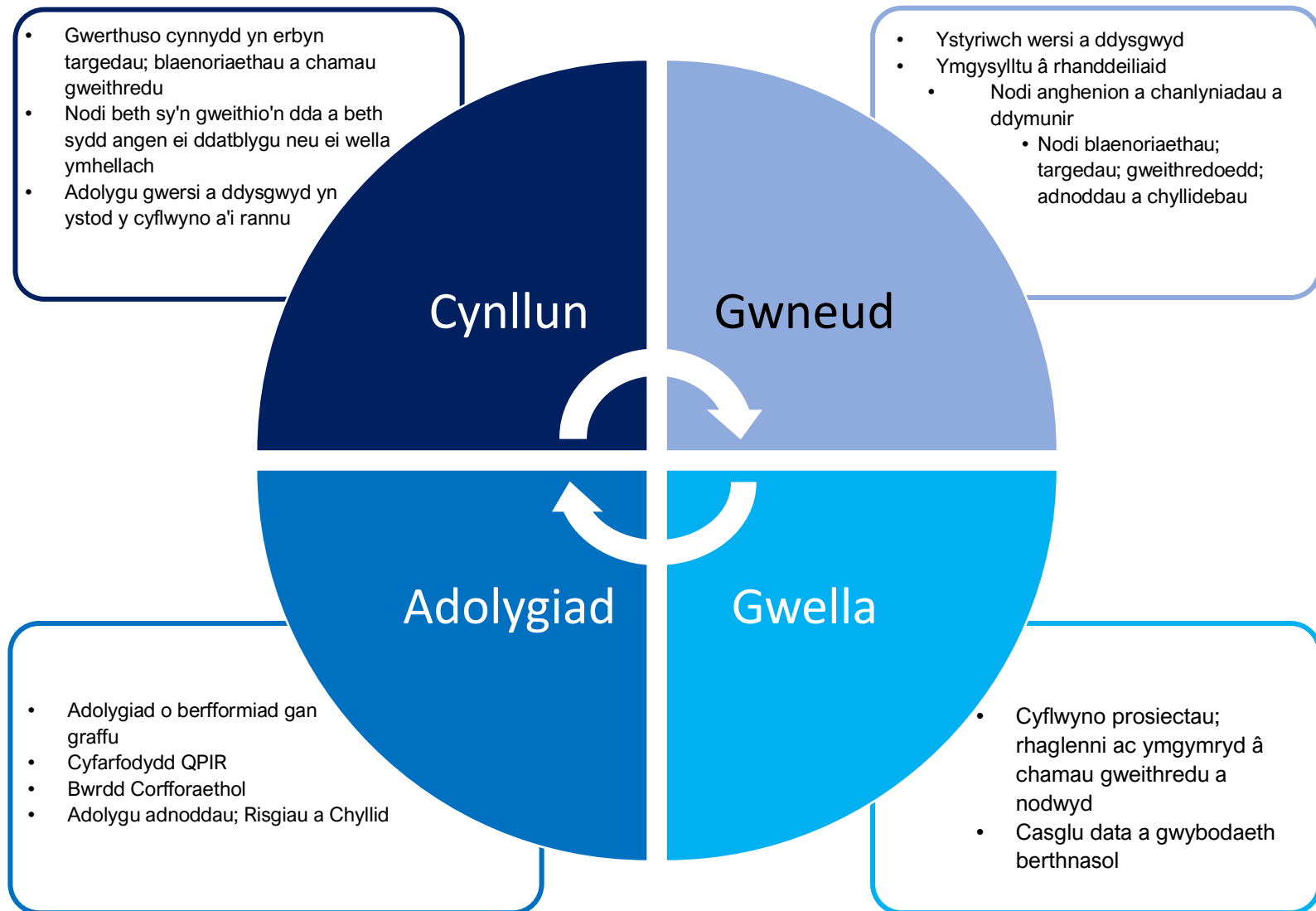
Mae pob un o'r amcanion hyn yr un mor bwysig, yn aml wedi'u cydgysylltu, ac nid ydynt wedi'u rhestru mewn unrhyw drefn flaenoriaeth. Bydd y camau a gymerwn i gyflawni'r amcanion lles yn ceisio sicrhau bod dulliau hirdymor, ataliol, integredig, cydweithredol a chyfranogiad yn cael eu cofleidio'n llawn. **Ni all gynnwys pob elfen o'n gwaith;** fodd bynnag, mae'n anelu at ddangos cwrpas ein hymdrechion; a'n cyfraniad i'r 7 nod lles cenedlaethol.

Cefnogir cyflawni ein hamcanion lles gan y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig a chynlluniau gwasanaeth cyfarwyddiaeth.

Er ein bod yn adolygu'n flynyddol ein hamcanion, nodau a meysydd blaenoriaeth i weld a oes angen eu hail-ffocysu, mae ein camau (ymrwymadau) hefyd yn cael eu hasesu'n flynyddol i'n galluogi i nodi cynnydd cadarnhaol a wnaed ac i sefydlu a oes angen i ni ystyried camau newydd y mae angen eu cymryd er mwyn cyflwyno'r rhain.

monitro perfformiad; Adrodd ac Atebolrwydd

Mae'r Cyngor yn cymryd agwedd systematig at reoli perfformiad. Defnyddio'r cylch 'Cynllunio, Gwneud, Adolygu, Gwella'. Isod mae enghraifft o sut y bydd y cylch yn cael ei gymhwyso i sicrhau ein bod yn ymgymryd â rheoli perfformiad effeithiol.

Cysylltu â ni

Diolch am gymryd amser i ddarllen ein Datganiad Lles. Os hoffech fwy o wybodaeth; Cysylltwch â ni gan ddefnyddio unrhyw un o'r opsiynau isod:

Cyfryngau cymdeithasol

Cadwch i fyny â'r holl newyddion, digwyddiadau a gwybodaeth ddiweddaraf gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful.

Gallwch 'hoffi' Cyngor Merthyr Tudful ar Facebook – gallwch ddod o hyd i ni drwy chwilio am **MerthyrCBC**

Ffôn

01685 725000

E-bost

Policy&Improvement@merthyr.gov.uk